

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

29 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Covalenco Elena, Nicolaev Ghenadie și Gordilă

Nicolae,

a judecat în ședință publică recursul în anulare declarat de către avocatul Gligor Vadim în numele condamnatului Romandaș Viorel împotriva sentinței Judecătoriei Bălți din 09 ianuarie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 27 martie 2013 în cauza penală privindu-l pe

Romandaș Viorel Emil, născut la 21 februarie 1978, originar din or. Drochia, domiciliat în mun. Bălți, str. C. Lichnet 12;

termenul de examinare a cauzei fiind:

- *în prima instanță din 12.07.2012 pînă la 09.01.2013;*
- *în instanța de recurs din 14.02.2013 pînă la 27.03. 2013.*

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Suvac Nicolae, care s-a pronunțat pentru respingerea recursului declarat de către avocatul Gligor Vadim în numele condamnatului Romandaș Viorel.

Avocatul Gligor Vadim și condamnatul Romandaș Viorel, care au susținut recursul în sensul declarat.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului în anulare în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 05 mai 2012, a fost încetat procesul privind învinuirea lui Romandaș Viorel de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, în legătură cu existența altor circumstanțe prevăzute de legea penală, care exclud pornirea urmăririi penale și tragerea lui la răspunderea penală.

1.1. Sentința dată a fost atacată cu recurs de către procuror, pe motivul ilegalității pronunțării unei sentințe de încetare a procesului penal.

2. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 iunie 2013, a fost admis recursul procurorului, casată sentința Judecătoriei Bălți din 05 mai 2012, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

3. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 09 ianuarie 2013, Romandaș Viorel a fost condamnat în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal la amendă în mărime de 600 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

4. În fapt, prima instanță a reținut, că Romandaș Viorel, fiind posesor al permisului de conducere cu nr.065603109 cu categoria permisă „B” și „C” la data de 18.02.2011, în jurul orei 22.20, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat și conștientizînd caracterul social-periculos al acțiunilor de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate și consecințele care pot surveni, a condus automobilul de

model „BMW 530” cu n/î CMC 147, cu care deplasându-se pe str. Ștefan cel Mare din mun. Bălți, în preajma blocului locativ nr. 146 „a” a comis un accident rutier neînsemnat, intrînd în impact cu automobilul de model „Daewoo Nexia”, cu n/î BLDA 832, condus de către Trofimov I., după ce, fiind suspectat de faptul că se află în stare de ebrietate alcoolică, a fost supus testării nr. 419 cu aplicarea alcotestului de model „Drager” nr. 8510, ca rezultat în aerul expirat de el fiind depistată o concentrație a vaporilor de alcool în cantitate de 0,66 mg/l, după ce a fost însoțit de către colaboratorii SPR CMP Bălți la dispensarul narcologic al Spitalului municipal Bălți, unde contrar pct. 11 lit. „j” a capitolului II al Regulamentului Circulației Rutiere aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 257 din 13.05.2009, care obligă conducătorul vehiculului să se supună la solicitarea agentului de circulație procedurii de testare a aerului expirat sau după caz, examenului medical de recoltare a probelor biologice în vederea testării alcoolemiei, consumului de droguri ori de alte substanțe psihotrope sau de medicamente cu efecte similare și necătînd la faptul, că medicul-narcolog a constatat aflarea acestuia din urmă în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, fapt consemnat în procesul-verbal nr.549 din 19.02.2011 (ora 00.35) al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului de către Romandaș Viorel, întocmit conform pct. 25 a Regulamentului privind modul de testare alcoolscoptică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și natura ei aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 296 din 16.04.2009, însă ultimul a refuzat recoltarea de la el a probelor biologice (de sînge) în cadrul examenului medical petrecut.

În drept, acțiunile lui Romandaș Viorel au fost încadrate în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal – refuzul conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică și de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei, precum și de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical.

5. Sentința menționată a fost contestată cu recurs de către avocatul Gligor Vadim în numele condamnatului Romandaș Viorel, care a solicitat casarea sentinței cu încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, deoarece există o hotărîre a organului de urmărire penală în privința lui Romandaș Viorel, pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, cu scoaterea lui de sub urmărire penală.

În motivarea recursului s-a invocat:

1. Instanța de recurs prin decizia adoptată la 20.06.2012 a trimis la rejudecare în instanța de fond, fără a se referi la legalitatea sentinței din 05.05.2012 în latura încetării procesului penal. Instanța de recurs a reținut încălcarea de către prima instanță a prevederilor art. 394 alin. (4) Cod de procedură penală, potrivit căruia partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal. Se invocă prevederile art. 436 alin. (3) Cod de procedură penală, cînd hotărîrea este casată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărîrea a fost casată. Instanța de recurs n-a casat sentința primei instanțe privitor la ilegalitatea hotărîrii adoptate, n-a constatat derogări privitor la administrarea probelor, etc.

- Potrivit deciziei instanței de recurs, instanța de rejudecare, prin prisma art. 436 alin. (3) Cod de procedură penală, necesita să se pronunțe în limitele în care hotărîrea a fost casată. Sentința anterioară a fost casată numai privitor la conținutul descrierii părții

descriptive și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

- Instanța de fond rejudecând cauza, contrar prevederilor art. 436 alin. (3) Cod de procedură penală, a examinat din nou probele, fondul cauzei și a pronunțat o sentință de condamnare necâtînd la faptul că instanța de recurs n-a reexaminat probele, nu s-a expus asupra fondului cauzei, prin urmare n-a fost pus în discuție în instanța de recurs verificarea probelor examinate de prima instanță sau oricăror probe noi prezentate instanței de recurs.

2. La rejudecarea cauzei partea apărării, în conformitate cu art. 345, 346, 350 Cod de procedură penală și ținînd cont de decizia instanței de recurs a înaintat o cerere de încetare a procesului penal, deoarece sunt constatate temeiurile prevăzute de art. 332 Cod de procedură penală.

- Instanța a lăsat cererea fără examinare și fără emiterea unei hotărîri, prin ce inculpatului i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO. Inculpatul n-a primit răspuns la cererea de încetare a urmăririi penale.

Invocă încălcarea art. 7 alin. (2) Cod de procedură penală, potrivit căruia, nimeni nu poate fi supus de două ori urmăririi penale pentru una și aceeași faptă; art. 22 Cod de procedură penală: nimeni nu poate fi urmărit penal, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă ... scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale împiedică punerea repetată sub învinuire a aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor cînd fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărîrea respectivă; încălcarea art. 4 al Protocolului 7 CEDO; art. 6 & 1, 2 CEDO; pct. 5.5 a Hotărîrii Pelnului CSJ nr. 7 din 04.07.2005 „Cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale”, potrivit căruia, ordonanțele de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală pot fi casate cu reluarea urmăririi penale doar în cazul în care sunt invocate fapte noi sau recent descoperite, ori un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat ordonanța respectivă, noțiunea viciului fundamental este definită la art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală.

În hotărîrea din 04.08.2005, în cazul Stoianova și Nedelcu vs România, CEDO a reiterat, că „dacă redeschiderea urmăririi penale a fost ordonată pe motivul că ancheta inițială nu a fost completă, în acest caz, asemenea lipsuri din partea autorităților nu pot fi imputate reclamantilor și nu ar trebui în concluzie să-i plaseze pe aceștia într-o situație defavorabilă”.

Urmărirea penală în privința lui Romandaș Viorel a fost pornită la 15.04.2011. Prin ordonanța de încetare a procurorului din 10.05.2011, inculpatul a fost scos de sub urmărire penală, în temeiul art. 275 pct. 3) Cod de procedură penală - din lipsa elementelor infracțiunii. Prin ordonanța procurorului ierarhic-superior din 01.06.2011 a fost anulată drept ilegală ordonanța de încetare din 10.05.2011 și reluată urmărirea penală, în temeiul art. 287 alin. (11) Cod de procedură penală, din motiv că nu a existat în fapt cauza care a determinat încetarea urmăririi penale. Cele două motive prevăzute de legislația națională: că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire - nu sunt prevăzute de CEDO, mai mult Convenția expres stipulează, că nu este îngăduită nici o derogare, nici un alt motiv, decît cele stipulate în p. 2 din articol, potrivit căruia, dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și

procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natura să afecteze hotărîrea pronunțată.

- În cauza *Zigarella vs Italia* (hotărîrea din 03.10.2009) Curtea a notat, că art. 4 din protocolul nr. 7 CEDO nu vizează doar situația unei duble condamnări, ci și a dublei urmăririi penale, aplicîndu-se chiar și atunci cînd o persoană a făcut obiectul unei simple urmăririi penale, care nu a condus la o condamnare. În cauza *Bujnița vs Moldova* (hotărîrea din 16.01.2007 art. 23) Curtea a constatat, că redeschiderea procedurilor s-a bazat pe dezacordul procurorului superior cu aprecierea faptelor și calificarea acțiunilor, dar nu pe fapte noi sau carențe serioase de procedură. Aceleași concluzii Curtea a formulat și în cauza *Savinsky contra Ucrainei* (hotărîrea din 28.02.2006).

- Contrar prevederilor art. 7 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de fond nu a aplicat la direct prevederile tratatelor internaționale la care R. Moldova este parte. Consideră ordonanța procurorului ierarhic-superior din 01.06.2011 ilegală și contrară prevederilor art.4 Protocolul nr. 7 CEDO, art. 6 CEDO, art. 7 alin. (2), 22 Cod de procedură penală.

- Argumentele acuzării referitor la legalitatea reluării urmăririi penale, care a fost confirmată prin încheierea judecătorului de instrucție din 09.08.2011 (f.d. 100 decizia Curții Supreme de Justiție din 13.03.2012 (f.d. 116), necesită de luat în considerație, că aprecierea probelor ține de competența instanței care soluționează cauza penală și potrivit art. 27 alin. (2), 101 alin. (3) Cod de procedură penală - nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru instanța de judecată.

- Partea apărării a respectat prevederile art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală și în faza urmăririi penale și la finisarea acesteia, cînd a luat cunoștință cu materialele cauzei a înaintat cerere de încetare a cauzei penale, însă prin ordonanța procurorului din 29.07.2011 cererea dată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Instanța nu s-a expus asupra motivelor sus indicate, care au fost invocate de către partea apărării, prin urmare nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate, din start a adoptat o hotărîre acuzatorie, încălcînd dreptul inculpatului la un proces echitabil.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 27 martie 2013 a fost respins ca nefondat recursul avocatul Gligor Vadim în numele condamnatului Romandaș Viorel și menținută sentința primei instanțe fără modificări.

6.1. Instanța de recurs și-a argumentat soluția prin aceea, că în instanța de recurs nu poate fi aplicată prescripția tragerii la răspundere penală (art. 60 CP), or, instanța nu a intervenit în nici un mod în sentința adoptată de instanța de fond, menținînd temeinicia și legalitatea acesteia integral. Astfel, instanța de recurs a verificat legalitatea sentinței recurate la momentul adoptării ei și aplicării sancțiunii penale, cînd termenii de tragere la răspundere penală nu erau expirați.

7. Hotărîrile nominalizate sunt atacate cu recurs în anulare de către avocatul Gligor Vadim în numele condamnatului Romandaș Viorel, care a solicitat casarea acestora, cu încetarea procesului penal în conformitate cu prevederile art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală, coraportat la art. 275 pct. 4), 7) Cod de procedură penală, invocînd că:

- instanțele de judecată nu au dat răspuns la cererea inculpatului privind încălcarea prevederilor art. 7 alin. (2) Cod penal, art. 22 Cod de procedură penală, art. 4 Protocolul 7 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a

Libertăților Fundamentale, art. 60 Cod penal – prescripția răspunderii penale;

- mențiunea în ordonanța de reluare a urmăririi penale că urmărirea penală nu a fost efectuată obiectiv și pe deplin, nefiind cercetate și elucidate toate circumstanțele cauzei, iar aprecierea probelor a fost incorectă și astfel nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestei măsuri nu prezintă în speța dată erori de drept și erori de fapt;

- motivele reluării urmăririi penale prevăzute de legislația națională: că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire - nu sunt prevăzute de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, mai mult ca atât, Convenția expres stipulează că nu este îngăduită nici o derogare, nici un alt motiv, decât cele stipulate în pct. 2 din articol: dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natura să afecteze hotărîrea pronunțată;

- dînd prioritate prevederilor Convenției și aplicîndu-le în direct, necesită de a constata că ordonanța procurorului ierarhic-superior din 01.06.2011, prin care a fost anulată drept ilegală ordonanța de încetare a urmăririi penale din 10.05.2011 și reluată urmărirea penală în privința lui Romandaș Viorel, acesta fiind pus repetat sub învinuire conform art. 264¹ alin. (3) Cod penal – este ilegală, fiind adoptată contrar prevederilor art. 4 Protocolul 7 CEDO; art. 6 CEDO, art. 7 alin. (2) Cod penal și art. 22 Cod de procedură penală;

- toate acțiunile procesuale efectuate și toate probele acumulate după adoptarea ordonanței procurorului din 10.05.2011 privind încetarea urmăririi penale în privința lui Romandaș Viorel - sunt ilegale și lovite de nulitate, potrivit art. 94 alin. (1) pct. 21), art. 95 alin. (1) Cod de procedură penală, ca fiind obținute prin violarea dreptului inculpatului de a nu fi urmărit penal de două ori;

- instanța de recurs judecînd recursul nu este în drept să interpreteze normele recunoscute de CEDO, dar să le aplice în mod direct;

- infracțiunea imputată lui Romandaș Viorel, conform art. 16 Cod penal se clasifică ca infracțiune ușoară, fapta a fost săvîrșită la 18.02.2011, iar hotărîrea judecătorească a devenit definitivă la 23.03.2013, adică peste 2 ani și o lună; la data de 23.03.2013 deja era stins dreptul statului de a urmări și pedepsi penal pe Romandaș Viorel, intervenind termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, prevăzut de art. 60 Cod penal.

8. Verificînd argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 457, coroborat cu art. 434 Cod de procedură penală, judecînd recursul în anulare declarat împotriva deciziei instanței de recurs, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărîrii atacate pe baza materialului din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Colegiul constată că, instanța de recurs, a examinat complet și obiectiv probele administrate la dosar, verificîndu-le sub aspectul pertinenței și concludenței, atît pe cele obținute în procesul urmăririi penale cît și în cadrul ședințelor de judecată, cît ale apărării atît și ale acuzării, fapt ce face, ca concluzia instanței de recurs despre vinovăția lui Romandaș Viorel în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, să fie justă și întemeiată.

Conținutul probelor și valoarea lor probatorie este analizată desfășurat și minuțios în textul hotărârii instanței de recurs, care în coroborare demonstrează complet vina inculpatului în fapta incriminată, astfel Colegiul, consideră justă concluzia instanței de recurs referitor la corectitudinea stabilirii stării de fapt și calificării acțiunilor inculpatului.

Totodată, Colegiul lărgit invocă, că în speța dată se constată circumstanțe prevăzute de art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, care liberează persoana de răspundere penală, circumstanța, care conform alin. (1) art. 332 Cod de procedură penală, duce la încetarea procesului penal în ședința de judecată.

Conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Conform art. 16 Cod penal, infracțiuni ușoare se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de pînă la 2 ani inclusiv. În categoria infracțiunilor ușoare se includ nu numai faptele sancționate cu pedeapsa închisorii de pînă la 2 ani inclusiv, ci și acelea care se pedepsesc potrivit legii penale cu o altă categorie de pedeapsă, mai blîndă.

Sanțiunea art. 264¹ alin. (3) Cod penal, prevede amendă în mărime de la 550 pînă la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani.

După cum rezultă din materialele cauzei penale, infracțiunea imputată inculpatului a fost comisă de către Romandaș Viorel la 18 februarie 2011.

Analizînd cele menționate mai sus, Colegiul penal lărgit constată că dreptul statului de a urmări și a pedepsi penal inculpatul a expirat la 19 februarie 2013.

În acest context, Colegiul lărgit găsește incorectă, contrară Legii motivarea instanței de recurs ordinar, menționată în decizia din 27 martie 2013, cu referire la neexpirarea termenului de prescripție, și anume: *„instanța de recurs a verificat legalitatea sentinței recurate la momentul adoptării ei și aplicării sancțiunii penale, cînd termenii de tragere la răspundere penală nu erau expirați”*.

Astfel, s-au neglijat de instanța de recurs ordinar, în speța dată, prevederile art. 60 alin. (2) Cod penal, care stipulează că „prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și pînă la data rămînerii definitive a hotărîrii instanței de judecată”, iar conform prevederilor art. 466 alin. (2) pct. 6) Cod de procedură penală astfel de hotărîri rămîn definitive „la data pronunțării hotărîrii prin care s-a respins recursul declarat”.

Reieșind din aceste circumstanțe, stabilind viciul fundamental la aplicarea pedepsei în temeiul prevăzut de art. 7 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04.11.1950, care se intitulează „Nici o pedeapsă fără lege” urmează a fi casate hotărîrile adoptate în speța dată cu încetarea procesului.

Conform art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, încetarea procesului penal poate fi dispusă, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)-9), 285 alin.(1) pct.1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. Art. 53 lit. g) Cod penal, prevede liberarea de răspunderea penală a persoanei în cazul prescripției de tragere la răspundere penală.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, instanța admite recursul în anulare, casează hotărîrea atacată și dispune încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.

Prin urmare, Colegiul lărgit concluzionează, că pe parcursul judecării recursului ordinar s-a constatat că a expirat termenul prescripției de tragere la răspundere penală, însă instanța de recurs ordinar fiind obligată să înceteze procesul penal nu l-a încetat, ce nu poate fi menținut și urmează a fi corectat.

9. Pentru aceste motive, în conformitate cu art. 457, art. 435 alin. (1) pct. 2) lt. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de către avocatul Gligor Vadim în numele condamnatului Romandaș Viorel, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 27 martie 2013 și sentința Judecătoriei Bălți din 09 ianuarie 2013 în privința lui **Romandaș Viorel Emil**, dispunînd încetarea procesului penal în privința lui **Romandaș Viorel Emil** învinuit de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, în conformitate cu prevederile art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală și art. 53 lit. g) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 19 noiembrie 2013, ora 09⁵⁰.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Covalenco Elena

Nicolaev Ghenadie

Gordilă Nicolae